

Lassíts...

... hogy megérkezz!

„Menjünk el egészen Betlehemig,” Lk 2,15a

Minden évben, ha nem is várjuk, ha nem is számolunk vele: utólér minket a karácsonyi történet. Nincs még egy ilyen hónap, melyben ennyire tobzódna a legkülönfélébb érzések, s ez nem csak a karácsonyt körbeölelő általános materiális zsongás, s az évvég-hangulat miatt van. Sokan vannak, akik nem is tudnak mit kezdeni ezzel a "helyzettel", vagyis a várakozással, hiszen:

Adventben vagyunk

S ennek van egy nagyon mély üzenete, amit azonban csak az Egyházban élve érthetünk meg. Sok keresztény van, akik csak karácsonykor látják belülről a tempomot, s aztán csodálkoznak, hogy sem az éjféli mise, sem az ünnepi istentisztelet emelkedettsége nem pótolja az adventi-, a karácsonyi-, s a vízkereszt-i időszakot.

Az advent különösen is arról szól, hogy négy héten át hagyjuk magunkat a Lélek által inspirálni, megérinteni. Ha ez sikerül – mert tudatosan lelassultunk, mert elcsöndesedtünk, mert időt adtunk az Istennek –, akkor kreatívkodunk szereteteinkkel: adventi kekszeket sütünk, barkácsolunk, díszeket készítünk vagy egyszerűen csak az adventi koszorú gyertyafényei mellett, egy forró itallal a kezünkben 'csak' beszélgetünk egymással. Mert adventben különösen is arra figyelünk, hogy az idő telik, de múlásának Isten-adta célja van életünkben. Ez a cél azonban nem a "legvégső", a földi pályafutásunk végét jelentő, hanem az új kezdet, melyre olykor évtizedekig "vár" a JóIsten, amikor is szívünkben-lelkünkben végre megszületik a *krisztusi újember*. Ez a "karácsonyok karácsonya", a legörömtelibb, ami persze nem csak karácsonykor

történhet meg, de Isten Karácsonyban megmutatkozó szeretete (incarnatio Dei) segíthet erre. Hogyan? Először is:

Lassulásban...

A futó kapcsolatokról – legyenek azok az élet minden területén – nem várható el a tartalmasság, mert ahhoz mindig a legdrágább – amiből sosincs elég(!) – az idő szükségeltetik. Ha nem adunk időt magunknak, másoknak, az ÚRIstennek, akkor lehet, hogy úton vagyunk életünk végéig, de nem az úton-levés a cél, hanem a meg-megállás, a megismerés, a találkozás, a rácsodálkozás.

A megállás, a pihenés a JóIsten bölcs rendelése szerint belékkódolt szükségesszerűség. Lehet ez ellen berzenkedni, de nem sok értelme van, a teremtettség-programot átírni nem tudjuk! Aki nem áll meg, az nem regenerálódik, az vészpartalék-energiáit használja el, s az egészségét kockáztatja. Nem véletlenül "trendi"-k a rekreációs programok, hiszen egy igazi, jó, természetes alvásért – vagy annak akár csak az ígéretéért is – az emberek elmennének a világ végére is...

A pihenés azonban nem csak alvásból áll: "A pihenés művészete része a munka művészetének" – mondja J. Steinbeck, s milyen igaza van! Azaz: ünnepi pihenésünket meghatározzák a munkás hétköznapiak. Ha értelmetlen az, amit hétköznapi csinálunk, akkor értelmetlen lesz az is, amit az ünnepnapokon teszünk, de igaz ez fordítva is: ha az ünnep szépsége, tisztasága, emelkedettségének fénye nem vetül rá a hétköznapiakra, akkor nem sok értelme van a fehérasztalos megállásnak!

Hogyan ünnepeljünk tehát?

Közösségben és a múlandó dolgok szorongattatása nélkül! Nem attól karácsony a karácsony, hogy legalább hatféle bejgli van-e az asztalon vagy sem, hanem attól, hogy ami van, azt van kivel megosztani. Egyre többen fedezik fel – sőt valóságos divatról beszélhetünk: *cult of less* –, hogy a kevesebb az több! Megszabadulni felesleges dolgainktól nagy könnyebbséget jelent, mert időnk, s energiánk marad arra, ami valóban fontos! Az ünnepek előtti nagytakarításnak nem csak az a lényege, hogy rendben és tisztaságban várjuk az együttléte áldásait, hanem az is, hogy kicsit átgondoljuk, hogy, ami a kezünk ügyébe kerül, arra valóban szükségünk van-e vagy sem? Ha nincs rá szükségünk, akkor ajándékozzuk el! Persze ne azért, hogy az újabb dolgoknak helyet csináljunk, hanem azért, mert lehet, hogy amiből nekem több van, abból a másoknak egy sincs, pedig egy legalább jó lenne neki is...

Nemsokára karácsony van... Az év legsebbe napjai ezek, ha úgy éljük meg ezeket a napokat, ahogyan kell, családi-, és közösségi megállásként. Jó alkalom ez arra, hogy visszatekintve az elmúlt esztendőre (legalább) utólag észrevegyük, Isten gondviselő jósága hordozott – minden körülmény közepette. Hálát adni mindezt nem kötelességünk, de nagy kiváltság, mert a legszebb találkozás jöhet létre: a teremtmény találkozhat a Teremtőjével... Hálaadás nélkül nincs minőségi élet, ha nem tudunk megelégedni azzal, amit kaptunk a Gondviseléstől, akkor kívánságaink, vágyaink, szenvedélyeink láncravert foglyai maradunk. Márpedig nem erre teremtetünk, hanem:

Szabadságra!

A szabadság nem azt jelenti, hogy "mindent szabad", hanem azt, hogy szabadbá válok: a szeretetre. Luther mondja: "Nem vagyok szolgája senkinek, szolgája vagyok mindenkinek!" Ez azt jelenti, hogy semmi nem kötöz, nincs felettem senki és semmi (csakis az Isten!) szabad vagyok, Teremtőtől kapott méltóságomban nem korlátoz(hat) semmi és senki. Kell-e ennél nagyobb perspektíva? Lehet-e nemesebb életprogram, mint hogy istenképűségemben megvalósítsam az Isten szeretet-programját? Aligha...

Éljük és tükrözzük tehát azt a szeretetet, amit Felülről kapunk, hogy még fényesebb legyen mindannyiunk 2017. évi Karácsonya!

Ünnepi alkalmaink

Ádvent 4. vasárnap (dec. 24.)

de. 10 órakor istentisztelet **du. 3 órától**

Szenteste Gyermekek karácsonya

Karácsony ünnepe (dec. 25. hétfő)

de. 10 órakor Ünnepi istentisztelet (úrv.)

Karácsony 2. napja (dec. 26. kedd)

de. 10 órakor Ünnepi istentisztelet (úrv.)

Esztendő utolsó vasárnapja (dec. 31.)

de. 10 órakor Istentisztelet majd:

Őév este du. 4 óra Hálaadó istentisztelet

Újév ünnepe (jan. 1. hétfő)

de. 10 órakor Ünnepi istentisztelet (úrv.)

Vízkereszt ünnepe (jan. 6. szombat)

este 6 órakor istentisztelet

Nika első alkalm

2018. február 1-én, este 6 órakor!

Kedves Testvéreim!

Szeretettel köszöntök mindenkit új Segyházi esztendőnk első, s naptárszerinti utolsó, ünnepi (Ádvent-Karácsony) számával.

Programgazdag, eseményekkel bővelkedő jubileumi év van mögöttünk, s talán jó is, hogy ünnepekre készülődve lassulásban, befelé-fordulással, egyéni elcsendesedéssel zárhatjuk az elmúlt emlékezés-dús évet! Szeretném megköszönni itt is a visszajelzéseket, amiket kaptam információáramlást és lelkeséget segítő Lutherrózsánkkal kapcsolatban, mely immár a 26. évfolyamába lépett! (S.D.G!)

Ádvent van, gyorsan közeledik az évvége, s minden az évertékelésre, a számadásra irányítja figyelmünket: hogyan sáfarkodtunk ebben az esztendőben Isten legnagyobb adományával, a nekünk rendelt idővel? Köszönöm a támogató szeretetet, amit kaptam ebben az esztendőben is!

Hívogatok továbbra is alkalmainkra, s Mindenkinék – Gyülekezetünk Vezetősége nevében is – Isten kegyelmében gazdag, áldott Karácsonyt és Új Esztendőt kívánok!

János Németh

Ádler József és felesége Illdikó, ádvent 2. vasárnapján gyülekezetünknek díszfaragásos perselyt (Farkas Pál gépészmérnök munkája) adományoztak. Isten áldása legyen az Adományozókon és a megadományozott Gyülekezeten!

Rövid-hírek

November 14-én két napig Tatán állomásozó vándorkiállítást tekintettük meg gimnazista (refi) evangélikus diákjainkkal. A mozgó kiállítás október 24-én indult útjára a Magyar Nemzeti Múzeum elől, a Reformáció Emlékbizottság "Menő reformáció" elnevezésű projektje keretében. A 17 m hosszú, teljesen átalakított, berendezett csuklós busz külsején kronológiai sorrendben a legfontosabb évszámok és események vannak feltüntetve. Az évszámok felett található 40 reformációhoz szorosan kapcsolódó személy, akiről a busz belsejében forgatható táblákon bővebb leírások is olvashatóak. A buszban ezen felül 7 különböző témát jelenítettek meg a kiállítás kurátorai: a *lelkiség, az anyanyelv, a tanulás, a család, a vita, a gazdaság és a képvizualitás*. Ezekhez kapcsolódik 7 interjú többségében ma élő személyekkel. A vándorkiállítás fokozatosan körbejárja az országot.

November 9-én Lajoskomáromban a havi rendszerességű lelkesi munkaközösségi ülésen (LMK) vettem részt, ahol Kendeh K. Péter lelkeszkollégánk, a Luther Kiadó igazgatója, mint a "Lelekési Életpályamodell" egyik kidolgozója tartott érdekes előadást. A munkaiülés úrvacsorás istentisztelettel kezdődött az Agapé Szeretotthonban, mely idén ünnepli fennállásának 25. évfordulóját.

Közös úrvacsoravétel Lajoskomáromban, az Agapé Szeretotthon kápolnájában az ottlakókkal. Szolgálattelvők: Szarka István esperes és a helyi lelkes: Decmann Tibor.

November 19-én istentiszteletünkön Bárándi Aranka testvérünk a keresztség szentségében részesült. Isten gazdag áldása kísérje!

November 23-án az Almási úti temetőben rendezték a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténelmi Intézet és Múzeum által a "Magyarországon található I. világháborús hadisírok és emlékművek" témában kiírt pályázati támogatás révén felújított, első világháborúban életüket vesztett magyar katonák hősi emlékművének ünnepélyes átadását. Az emlékművet a Kapucinus Plébánia képviselőjében Váradi Kristóf káplán szentelte fel, dr. Szabó Előd református lelképásztor ígérel áldást mondott, jómagam pedig Evangélikus Egyházunk ágendája szerint az emlékmű-obeliszket beszenteltem.

December 3-án, Ádvent első vasárnapján Németh László, gyülekezetünk gondnoka, ünnepélyesen/tradicionálisan meggyújtotta az oltáron ádventi koszorúnk első gyertyáját.

Beiktatás Joensuuban

Örömteli ünnepi eseményről
tudósított *Paula Sainio*
nyugállományú evangélikus

lelkésztestvérem.

Hivatalába iktatták

Tiina Reinikainen,

Pielisenssu-i testvérgyülekezetünk

új igazgató lelkészét.

Szolgálatára és a rábízott

gyülekezetére másnap,

Ádvent első vasárnapján

Imádságban mi is Isten áldását kértük.

Kuoplo-i egyházmegye püspöke Jari Juhani Jolkkonen december 3-án, szombaton belktatta hivatalba Reinikainen Tiina-t, a Pielisenssu gyülekezetnek főlelkésze lett. A templomban több mint 400 ember volt jelen.

Az ünnepi istentiszteleten a püspök arról beszélt, hogy egy gyülekezet vezetőjének feladata a hitélet és a dolgozók vezetése és az egész gyülekezet pásztorolása. Ebben a legfontosabb dolog a szeretet, hogy a pásztor a nyáját szereti és ők bíznak őbenne.

Jolkkonen püspök megállapította, hogy a gyülekezet egy olyan vezetőt kap, akit már ismernek és aki szerintük nagyon kedves. Azt is mondta, hogy Tiina az istentiszteletet szereti, kötelességtudó, s szívesen vállal felelősséget az egyházi hitéletben, s mindeközben jól tud embereket hallgatni és beszélgetni velük, ezért könnyű Tiinaval együttműködni.

Az új Főlelkipásztor (Tiina) az ünnep után hálásnak érezte magát: "Amikor december elsején ide jöttem, tudtam, hogy otthon vagyok."

Reinikainen Tiina (52) 26 éve lelkész. 2015-től az Egyesült Joensuui Gyülekezetek a vezetője volt, azelőtt pedig a *Pielisenssu-i* és a *Lauritsala-i* gyülekezetben meg joensuui diákok között dolgozott. Ezenkívül még éveken át a *Finn Misszió Társaság* szolgálatában, Németországban munkálkodott. *Reinikainen* a Finn Evangélikus Egyház zsinati tagja is.

A Pielisenssu-i Gyülekezetnek kb. 13000 tagja van. Tavaly a száma 182 szaporodott. 25 főállású munkavállaló mellett még sok az önkéntes segítő is.

P.S.

Ádvent 2. vasárnapján, Istentiszteletünk zárásaként – Varga István a Tatal Magyar-Finn Baráti Társaság elnökének kezdeményezésére – egy rövid Finnország szépségét bemutató film levetítésével egybekötve, ünnepélyesen megemlékeztünk Finnország függetlenségének 100 éves jubileumáról.

Petri Tuomi-Nikula, Finnország magyarországi nagykövete december 6-án Budapesten, a *Finn Nagykövetség* ünnepi fogadásán azzal indította köszöntő beszédét, hogy a "100 éves évfordulót Finnország a 'barátaival', így természetesen Magyarországgal együtt ünnepli."

Ennek a szép kerek évfordulónak lélekben mi tatali evangélikusok is részesei kívántunk lenni, ezért ünnepi istentiszteletet tartottunk, melynek keretében imádkoztunk a *Joensuu-Pielisenssu-i Testvérgyülekezetünkért* és egész Finnorszáért. Istentiszteletünk végén rövid történelmi összefoglalót tartottam az ország múltjáról, majd végül tisztelettel adózva orgonán (Dr. Nagy Erzsébet kántor jóvoltából) meghallgattuk a finn himnuszt és elénekeltük nemzeti imádságunkat.

fm

December 14-én gyülekezetünk adott otthont a Fejér-Komáromi Egyházmegyénk lelkeszl karának havl rendszerességu ülésének az "LMK"-nak (Lelkeszl Munka Közösség). Ilyenkor az Országos LMK által meghirdetett azévl témák valamelylkét választva egy-egy lelkeszl néhány oldalas témakifejtő dolgozatot készít, mely egyben felvezetés is az azt követő diskurzushoz. Most éppen én kerültem sorra, s az alábbiakban az ebből készült cikk olvasható.

Honnan az "500+"-logóvá vált nagyszerű ötlet?

Nem tudom, de így – túl az ötvenen – számomra kedvesen-optimista ez a "+", hiszen ez azt is üzeni, hogy *"még nem írták le az embert"*, még feltételezik, hogy az "50+"-al – sőt ebben benne vannak a "60+"-ok és a "70-80-90+"-ok is(!) – is képes még az ember értéket hozzáadni a nagy egészhez. Ezt vonatkoztatva az "500+"-ra, azt jelenti, hogy hosszútávon még számolhatunk, számolhatunk az Evangélikus Egyházzal! De azért legyünk józanok, s vegyük számba a tényeket, hogy aztán ebből kiindulva fókuszálhassunk a lehetőségekre – a Gondviselésbe vetett jó reménységgel! Persze jó lenne tudni, hogy mi lesz a következő 500 évben, de azt sem tudjuk, hogy 50 év vagy 5 év múlva mi lesz! Jósolni lehet, de azzal meg nem sokra megyünk. Valahol olvastam, hogy elég jó százalékos becsléssel meg tudjuk mondani, hogy mi fog történni a világban, a következő 5 percben...

Mit szeretnék tehát látni az evangélikus egyházunk elkövetkezendő "500+"-ában?

Mindenekelőtt *dicséretet*, hiszen ez az egyház opus propriuma (elsődleges munkája). Dicséret pedig nincs kultúra nélkül. Ahol az ego megelőzi az Istent, ott érzelmek vannak, de az nem kultúra, ami megtartaná az embert, mert a kultúra mindig a régi felismerések, új helyzetek indukálta újragondolásából teremődik. Bonhoeffer szerint: *"a hit játéktere a kultúra."* A kultúra adja az alapját a tradíciónak, ami a rég-meghaltak élő hite! Mindezt egybe-

fogja a teológia, ami véleményem szerint célt tévesztett, s eléggé elcsúszott a politika, a szociológia irányába, de megoldást a problémákra általában a technológia ad, ami ezzel párhuzamosan problémákat, sőt etikai dilemmákat is teremt. Jó lenne ezért, ha jövő teológiája nyitottabb és kedvvel-telibb lenne!

Sajnos nehezen tudom elhinni a szlogeneket, ezért kételkedem a sokszínűséget favorizáló egységben, hiszen kézzelfoghatóan nem sok újat hozott pl. az ökumené se, azon kívül, hogy a felekezetek egyre öntudatosabbak lettek, s alkalom teremődött a párbeszédre, ami persze már önmagában is egy szép eredmény a korábbi helyzetet tekintve...

A jövő, mint a félelmek tárháza

Az első, hogy: *zsugorodunk*. Az emberek ezerkilómétereket utaznak élményekért, hogy egzotikus világok kultúrájára rácsodálkozva elmondhassák, hogy ők aztán "éltek", de pár száz métert már nem képesek megtenni a templomukig, ahol őseik kultúráját megismerve az életnek szava hangzik – jobb esetben. Mert a helyi pap gyakran nem az Életet, hanem az attól idegen, rég letűnt, archaikus korok problematikáját boncolgatja szószerék-magaslati, szellemi-burok-magányában vagy: keresztény-idegen érzelmek-kultuszt, esetleg érthetetlen dogmatikát prédikál, s ha mindemellett a helyi gyülekezetben élő hívek élete sem bizonyul a krisztusi tanítás legjobb reklámhordozó felületének, akkor ne csodálkozzon senki, ha fog a gyülekezet, zsugorodik Krisztus

Egyháza! Lehet ráfogni mindent a liberális korszellmre, de legyünk józanok: a világ mindig is világ volt, s már csak létérdeke okán is, megmarad világnak...

Másodszor: *félünk a változástól*. A teológiától különösen is, pedig ez a változás is egy Istenadta természetes folyamat, ezért ennek is fejlődnie kell, s ne féljünk, Isten ma is használja szőlőskertjében a metszőollóját (történelem viharai), így aztán, ami embertől van az idővel úgyis elmúlik.

A jövőbeni harmadik félelmem – ez mostanság számomra a legnagyobb –, az *elteológiátlanodás*. Márpedig hívó élet, rend nincs teológiai gondolkodás nélkül. Ezért: kellenek az elkötelezett teológusok! Olyanok, akikkel nem íróasztaljaik/monitorjaik mögé bújnak, s közben azt hiszik, mint Ádám, hogy Isten őket nem látja elrejtőzködésükben, hanem olyanok, akik a teológia igazságait nem csak hétnaponta (vasárnap) hangoztatják prédikációjukban, hanem naponta alkalmazzák is gyülekezeti lelkészként. Mert a hívek/nyáj és az egyház között a pap, a lelkeszl volt mindig is a kapcsolópont (ezért hívták őket *lelkipásztoroknak!*), s ez a jövőben is így lesz! Hitbeli kérdésekben soha *nem a laikus lesz az autentikus ember, hanem a lelkeszl*, aki teológusként gondolkodik és aki:

Biztos alapra építette életét

Annak a lelkeszlnek nem kell félnie a jövőtől, aki URának Krisztusnak követőjeként az evangéliumra, Jézus Krisztus tanítására alapozza életét, s erre az alapra építi fel egész szolgálatát. Akkor:

Konkrétan milyen is lesz a jövő egyháza?

Karl Rahner római katolikus teológust kérdezték egyszer, milyen lesz a 21. század keresztény egyháza? A válasza több, mint elgondolkodtató volt:

- *szórvány-egyház leszünk és*
- *misztikusok vagy nem leszünk.*

Az első szép lassan tényként el kell fogadnunk, a második pedig a kitérésipontot adja: ti. a jobbmennyű "500+"-os jövőben is *keresni fogják* az emberek a Megfogalmazhatatlan misztériumát, ezotériát (a szó 'belső körre leszűkített' jelent!) és a gnosztikus tartalmat (a *gnószis* pedig "ahááá-élményes felismerést" jelent).

A misztériumot egyrészt az épített szakrális tér indukálja, másrészt az abban/mellette/körülötte/vele élők (a mi protestáns esetünkben a lelkeszl és családja) hitelésítik. S ez az eldöntendő pont. Képes lesz-e lelkeszl a hívekkel együtt a népegházi szolgáltató struktúrát leváltani egy életszerűre, ami a kölcsönös előnyökön nyugszik, mert csak annak van/lesz jövője, ahol a lelkeszl és családja a gyülekezettel szimbiózisban hosszútávon jól együtt tud élni. Ha nincsenek erkölcsi botrányok, alkohol-, vagy/és pénzügyek, nemkülönben válások, akkor még sikerülhet is az "500+" program.

“Lelkészfeleség vagyok – másképp nem tehetek”

Luther Márton, a Szentírás doktora az elmúlt egy jubileumi esztendőben érthető módon igen sokszor került a média reflektorfényébe – s ennek örülhetünk is, mert tapasztalhatóan eredményes volt a “média-prezentációnk” –, de mindeközben nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a reformáció ügyét sikerre vivő férfi-ember mellett/mögött egy fantasztikus teherbírású némbor/nő-ember állt: Katharina von Bora.

Tagadhatatlanul a reformáció egyik gyümölcse: a *lelkészfeleség*. Az új hitre térő papok közül sokan megházasodtak. Ebben nem Luther volt az első, hiszen *Ulrik Zwingli* 1522-ben (titokban) feleségül vette *Anna Reinhard*-ot – aki nem volt még 30 éves, amikor három gyermekével 1513-ban özvegységre jutott –, s ebből a frigyből azután négy közös gyermekük született. Nemcsak az “úttörő” első lelkészfeleségek szolgáltak hihetetlen teherbírással férjük mellett, de évszázadokon át, mind a mai napig számos papfeleség teljesítette be rendkívüli módon a lelkészfeleségi hivatást. Az elmúlt félezer év bizonyította, hogy egy protestáns gyülekezetnek – már a személyes példaadás okán is – nem csak pap, de papné, sőt egy lelkész-család is kell!

Persze évszázadokon át, ha valaki feleségül ment egy lelkészhez, akkor automatikusan férje lelki munkatársává is vált a gyülekezetben, felvállalva ezzel *sok-sok extra-terhet*. A huszadik század második felére általánossá vált a nők munkába állása, de még sokáig nem nézték jó szemmel a presbitériumok, ha a meghívandó lelképásztor felesége, a “tisztelendő-asszony” világi hivatását is gyakorolta.

Az önként vállalt kötelező szolgálat?

Katona-koromban és utána is több görögkatolikus teológust, kollégát ismertem meg, akik igen közel kerültek hozzám. Egy beszélgetésben – klasszikus “egyház-gyülekezet-család”-témakörben – mondta egyik görögkatolikus kollégám: *“Tudod, mi a híd szerepét játsszuk a keleti, ortodox világ és a latin világ között.”* Egykori kedves professzorunk, *Pröhle Károly* pedig ezt mondta szociál-etika előadásán: *“A jó lelkészfeleség ‘behozza’ a világot a parókiára, kapcsolópontra teremtve a szakrális egyházi és a hétköznapi világ között... Ezért a teológus ésszel házasodjon! No, de ez nem azt jelenti, hogy kockáspapírral és ceruzával a kezében kiszámolja, hogy ki legyen a jövőbelije, aki a szolgatársa is kell hogy legyen.”*

Pollhsztor és Pollhsztorné...

Tény, hogy ebben az igen komplikált világban a keresztény ember eléggé bonyolult lelki életet él. A Krisztust követő lét magában foglalja a tudatos önmagunkra-, és másokrafigyelés igényét, de az is tényként kezelendő, hogy a lelkész és lelkészfeleség életében a gyülekezet részéről jövő polifón-kihívásoknak-megfelelés kötelező “alapállás”, amire – közel 30 éves gyülekezeti szolgálatom és házasságom után úgy látom – csak a *polihisztor-adottságú lel-*

készek és a mögöttük/mellettük álló több-talentumos lelkészfeleségek képesek eredményes/áldásos választ adni. Ha nem ilyen áldott asszony a feleség – Luther mondta: “Nem hibátlan az én Katám se, van egy két nehéz tulajdonsága, de ha más asszonyát nézem, akkor bizony szívből hálát adok Istennek, hogy nekem rendelte az én Katámat!” –, akkor a családra, gyerekekre bizony kevesebb idő/figyelem jut. Nem véletlenül ‘mondták régen a népek’:

“Papfi – gazfi”

Ezt a rövid, velős népi megállapítást legelőször idősebb lelkész kollégámtól, (anekdotázás közben) *Völgyesi Pali* bácsitól hallottam. Számomra azt üzeni ez a szólás, hogy a “jól-rosszul”-értelmezett papcsaládi-hivatásból fakadó magasabb elvárásnak megfelelni akarás olykor hozott kisebb-nagyobb viselkedési vadhajtásokat a papgyerekek (fiúk?) körében, amit talán eltértek a hívek, de nem nézték jó szemmel. Nem én vagyok az első, aki megállapítja, hogy a papgyerek-sorsok megírása is bőven “megérne egy misét”...

Azt nem kell különösképpen ecsetelni, hogy a lelkész-feleség a háztartásban, a házkörül munkákban (régen a hatalmas templomkert, vidéken az állatok tartása is plusz-feladatként jelen volt!) a gyereknevelésben jó-alaposan kivette a részét – hiszen a paplaknak a falai üvegéből vannak(!), nemkülönben a papcsalád mintát is kell hogy adjon életvitelével –, de mindemellett az asszonyokör vezetése, a szeretetvendégségek megszervezése, a kisgyerekekkel való foglalkozás, sőt igen gyakran a kántori szolgálat is nyomta a vállukat. (Mindmelllett a karácsonyi műsor betanítása már csak “levezető gyakorlat” volt számukra.) Emberfeletti teljesítmény volt ez, amit még ma is sok lelkészfeleség megtesz ugyanígy, de egyre kevesebben, mert:

Az idők változnak

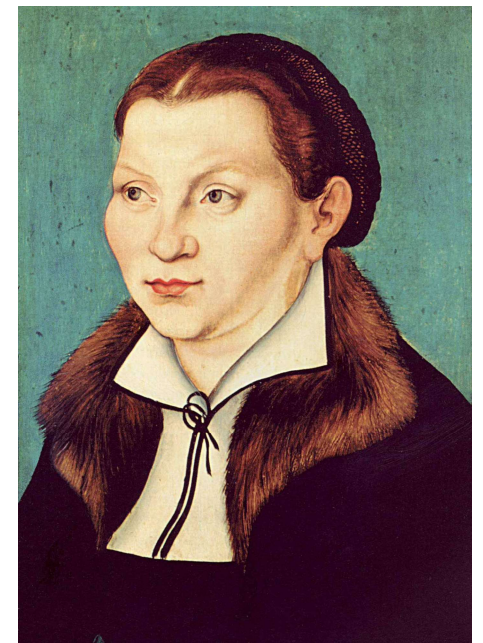
Senki nem várhatja el, hogy csak azért, mert valaki egy lelkészt választ élete párjává, feladja saját terveit, esetleg félretegye diplomáját, amiért hosszú éveken át dolgozott, s mindent alárendeljen a gyülekezeti szolgálatnak. (Csak így zárójelben: Ne feledjük el, hogy a MEE lelkési karának jó egyharmada lelkész... nélkülik tehát nem is működne Egyházunk vagy csak igen kinkeservesen!) Ugyanakkor a múlt század második felétől általánossá vált a nők ordinációja, s ezzel egy új korszak is megnyílt: a *lelkész-nő-férjek* érája. Nagy kihívás ez lelkész-nőnek és gyülekezetnek, különösen akkor, ha a férj nem kántor, hitoktató vagy kórusvezető... De ahogyan egy jó papfeleség szolgatárs, ugyanúgy azzá válhat a lelkész-nő férje is! Bizony hosszú-hosszú évekre telt, mire elfogadták a nők lelkési szolgálatát a gyülekezetekben, hi-

szen megtörtént, hogy meghívandó lelkész-nőnek feltették a kérdést: “Család? Férj?”, s az “igen” választ hosszú csönd követte a prebiteriumban, mire végül is valaki kibökte: *“Jó-jó, de akkor ki fogja takarítani a templomot?”* Bizony (még vagy újra?) ma is sok gyülekezetben általános, hogy azokat a feladatokat, amikre a lelkész/lelkész-nő nem vállalt a “hívványban” (régen a munka-szerződést hívták így) kötelezettséget, a működőképesség megőrzése, a “rendes menet” érdekében, s a jó rend végett a ‘tisztelendő úr/asszony ‘önként’ elvégzi.

Hogyan tovább papcsalád?

Nem olyan rég kérdeztem meg egy idősebb református kollégát: *“Hogyan látod a protestáns jövőt?”*... “Ha én azt tudnám!” – hangzott a felvezető gyors-válasz – *“csak elképzeléseim vannak”*.

Ezek nekem is vannak, de a 21. század kihívásai közepette kevés a más-kontójára-ötletelés, a “próbáljuk ki gyerekek!”-stratégia. Úgy látom, hogy egyedüli áldásos megoldást csakis a közös szolgálat hozhat. Egy gyülekezetet ugyanis nem lehet úgy irányítani, mint egy vállalatot/üzemet, hiszen a gyülekezeti élet az nem egy vállalkozás, de nem is szabadidős-tevékenység, a gyülekezeti élet egészen más dimenziókban mozog! S az is biztos, hogy a jövőben (méginkább?) szükség lesz a protestáns gyülekezeteknek papra és papnéra, s talán még papcsaládra is. A gyülekezet ugyanis egy nagy család. S, ha a vezető szolgálat(!) hiteles, akkor a hívek még a saját üdvösségük kérdésében is szívesen élnek lelki vezetőjük segítségével. Ez pedig kiváltság lesz a jövőben is lelkésznek/lelkész-nőnek egyaránt! (fm)

Többszöri próbálkozásom után végre sikerült gyülekezetünk egyik leghűségesebb tagját, a Vértesszőlősi Általános Iskola egykori igazgatóját Pékó Sándort 'rábírní' arra, hogy válaszoljon a Lutherrózsának néhány kérdésemre. Az apropót erre az adta, hogy a Tanár úr gyémántdiplomáját, amit a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Karán szerzett – 60 évvel ezelőtt – Idén ősszel vehette át. Kiténtetéséhez ezúton is gratulálunk!

Hogyan indult el Sándor bátyám a tanári pályára?

Császárón jártam a Református Elemi Iskolába. Ott egy száki evangélikus lelkész figyelt fel rám, s szüleimnek többször elmondta – mivel jó tanuló voltam –, hogy be tudna ajánlani a Pápai Református Gimnáziumba. Itt érettségiztem jeles eredménnyel, de ekkor már Petőfi Sándor Állami Gimnáziumnak hívták...

A kommunista kormány 1948 és 1952 között több lépésben államosította a kollégiumot, tanárai jó részét más középiskolákba széthelyezték, nyugdíjazták, a kollégium egyházi-hazafias szellemiségét megszüntették, és – a korszak többi iskolájához hasonlóan – „szocialista szellemű” állami iskolát alakítottak ki helyén. Az egyes tagintézmények – a teológia kivételével – állami tulajdonban tovább működtek: így lett a Pápai Református Gimnázium jogutódja a Petőfi Sándor Gimnázium. (Szerk.)

Jeles érettségivel nem kellett a továbbtanuláshoz felvételit írnom. A pápai Református Gimnáziumban nagyon szigorú elv szerint tanítottak, esténként plusz számonkérések is voltak. Aztán egyszerre minden megváltozott az államosítással! Mi az *internátusban* laktunk, a *konviktusban* ebédeltünk – mindig két sorban szépen meneteltünk oda – érdekes világ volt az, hiszen alsótagozatosoknak magázniuk kellett a felső tagozatosokat. Egyébként nyolcan voltunk egy szobában, a szobaparnacsokunk pedig egy nyolcadikos gimnazista volt akinek volt egy helyettese is. De aztán amikor megváltozott minden, akkor egy helyre, egy hatalmas terembe tettek át minket, ahová csak este mehettünk be aludni. Persze tanulni sem lehetett rendesen, arról nem is beszélve, hogy minden nap, mindenkinek egy cikket el kellett olvasni a Népszabadságból (Kommunista Központi Bizottság pártlapja) és a tartalmáról be kellett számolni.

Az 1956-os forradalom már Szegeden ért. Nem volt elég pénzem (sokszor raktam ki vagon vagy korrepetáltam, ahogyan sokan mások is akkoriban) ezért nem tudtam hazautazni a többiekkel. Amikor a felkelők átvették a hatalmat még nekem is a kezembe nyomtak egy puskát, hogy menjünk ki Ötfára, s őrizzük azokat a foglyokat, akik köztörvényesek voltak – a politikai foglyokat kiengedték.

Ebben a felbolydult időszakban persze nem nem volt oktatás Szegeden egy fél-ven át. A forradalom leverése után engem is ötször kihallgattak, hogy hol voltam, mit csináltam. Volt egy professzorunk, aki amikor megtudta hogy tankokkal jönnek a szovjetek, akkor azonnal megkeresett minket, hogy gyorsan adjuk le a puskákat, mert az „elevenebbek” a Sztálin-szobrot akarták ledönteni, de nem lehetett semmit csinálni, mert tankokkal körbevették az egész főteret.

Ebben a fura világban engem az „egyéb származásúakhoz” soroltak be, mert nem voltam sem munkás-származású, sem paraszti-származású. Hátrány jelentett nekem, hogy nem voltam se KISZ-tag, sem párttag.

Nem volt egyszerű az életem, de édesapámnak, édesanyámnak se. Apám hentes-mester volt, s itt hadd említsem meg, hogy neki is milyen sorsot kellett elhordoznia. Ebben a háború utáni „fura” világban volt egy időszak, amikor csak engedéllyel lehetett nagyobb állatot levágni... Egyszer Apám valakinek engedéllyel(!) levágott egy disznót, s amikor elkészítette, ez a valaki azt kérte: „Sándor, szúrja már le nekem ezt a másik malacskát is!” Apám megtette, ezért valaki feljelentette, s egy hónapos vizsgálati fogságban volt Esztergomban, onnan

pedig Kazincbarcikára (pedig asztmás beteg volt!) egy munkatáborba vitték, ahonnan csak 4(!) év után jöhetett haza! Így történt meg, hogy érettségimre is csak édesanyám tudott eljönni, ő láthatta csak hogyan kapok jeles bizonyítványt.

Hol kezdett el tanítani?

Egyetem után erre a vidékre szerettem volna kerülni, Tatabányára, de ott nem tudtak szolgálati lakást adni, s így kerültem Vértesszőlőre. Itt kezdtem a pályámat, itt is nősültem meg, s itt voltam 14 éven keresztül igazgatóhelyettes, majd 15 éven át igazgató, s innen mentem aztán nyugdíjba.

Sajnos egyetlen lányunkat is itt temettük el, ő 20 éves korában halt meg. Itt van Vértesszőlősen eltemetve, de egyházi temetés sajnos nem lehetett akkoriban, mert igazgató voltam, s persze minden tanári karban voltak besúgók, bizonynyal a mienkben is. Engem is behívott egyszer a helyi tanácselnök – nyolcosztálya sem volt ki neki – aki erősen kapacitált, hogy lépjek be a pártba, de azt mondtam neki: „Tanácselnök elvtárs, erre én még nem vagyok elég érett...” Akkor felajánlotta, hogy végezzem el a „Foxi-Maxi-t” (ez a Marxista Tudományegyetem népies elnevezése volt). Úgyhogy végül is elvégeztem, de vizsgázni sem kellett belőle, mert felsőbb pártutasításra engedéllyel elengedtek, hogy az osztályommal (osztályfőnök is voltam) elmehessek kirándulni. A diplomámban még meg is dícsérték, hogy milyen milyen szépen dolgoztam...

Mikor kerültek Ide Tatára?

Feleségem főkönyvelő volt itt Tatán és amikor meghallottuk, hogy panellakásokat árusítanak, kölcsönt vett fel (én nem kaptam) vásároltunk egy lakást, s aztán innen jártam át néhány éven át még Vértesszőlőre, de ekkor már nem vállaltam el az igazgatót, mert időközben, lányunk halála után nem sokkal feleségem rákos beteg lett. Ekkor 60 éves voltam. Kiténtötte az időmet, hogy feleségemet kezelésekre kísértem, aztán én hordtam neki sokáig az ebédet is – korábban is mentem nyugdíjba.

Feleségemet már egyházi temetéssel Vértesszőlősen búcsúztattuk, mert ő római katolikus volt, s jóba voltam a katolikus pappal. Oda szoktam átjárni...

Hogyan telnek Sándor bátyám napjai?

Hála Istennek még el tudom magamat látni, sokszor hívnak magukhoz egykori kollégák, s ha tudok, akkor megyek is. Hűséges segítőim a Csipak-házaspár, ők naponta rám néznek, különben egyedül maradtam. Hatan voltunk testvérek, de már csak egy húgom él Budapesten a lányával és az unokáival de ők a távolból érhető módon nem tudnak engem segíteni.

A Jólsten további megtartó kegyelmét kívánjuk Tanár úrra, s ha segítség kellene, tessék velünk is számolni!

Uram, te szerzel nekünk békességet, hiszen mindent te tettél, ami velünk történt. Ézs 26,12

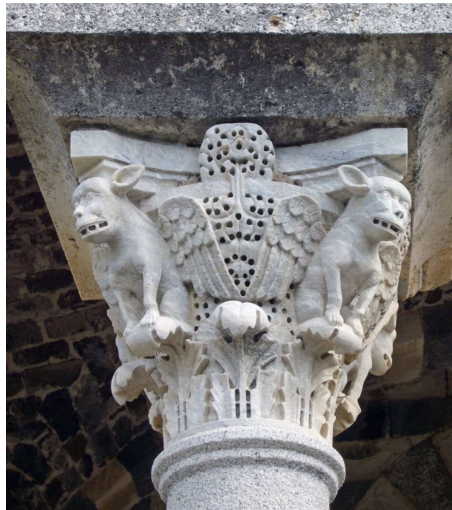
Békétlenség... Budapest közelében a bevásárlócentrumok előtti parkolóban türelmetlenül keresik a szabad helyeket. Nem csoda, a kocsisor vége az autópálya lehajtósávjának végén van. Mozdulatlan kocsik teszik még drámaibbá az amúgy is keserves helyzetet. Mit osztanak itt, hogy vállalják az emberek ezt az embertelen állapotot? – tehetnénk fel a cinizmusba hajló kérdést. De nem tesszük, inkább elgondolkodunk. Mi nincs itt rendjén?

Máskor is átéltek az emberek tumultust. Pontosan félezer évvel ezelőtt, amikor Girolamo Savonarola dominikánus szerzetes pap úgy tudott az emberekhez szólni, hogy a polgárok hajnal négytől kis sámlival (vagy anélkül) türelmesen sorban álltak, hogy bejussanak a délelőtti misék valamelyikére. Sokan tudni vélték, hogy Savonarola egyetemet végzett, ez azonban nem volt igaz: csak elkezdte tanulmányait a ferrarai univerzitáson. Aztán belépett a domonkosok közé. A rend Bolognába küldte, ám ott kinevezték: a jogi fakultásáról híres város jómódú polgárai művelt, olvasott szónokokhoz szoktak, akik a szószékről filozófiai értekezéseket tartottak, nem pedig bűneikre emlékeztették őket. Márpedig Savonarola ezt tette, mivel úgy vélte, az ő feladata az embereket felkészíteni a Mesiás eljövételére.

Bolognát menekülésszerűen kellett elhagynia. San Gimignano-ba, a hegyek közti kisvárosba utazott, ahol azóta, hogy 1353-ban Firenze elfoglalta, szinte megállt az idő. Ebben a szigorúan zárt világban, ahol a lakosság túlnyomó része szegény pásztor volt, Savonarola magára talált: nem rótták föl neki viszonylagos műveletlenségét, s azt sem, hogy prédikációi nem emelkedtek cicerói magaslatokra; szerették és becsülték őszinteségét, szigorú aszkézisét s egyszerű életmódját.

Savonarola híre csakhamar eljutott Firenzébe is, s a város 1489-ben inkább kíváncsiságból, semmint rokonszenvből meghívta, ő azonban hetek alatt páratlan népszerűsége tette szert. Firenze a XII. század közepe óta Itália egyik leglendületesebben fejlődő városa volt. A kereskedelem mellett a város önálló és sikeres politikája is segítette gazdagodását: a két olasz párt, a ghibellinek és a guelfek több évszázados küzdelmében mindig az éppen győzedelmeskedő oldalára állt. Dómjának szépsége és a polgárok fényűzése miatt Róma leányaként is emlegették.

Mit tudott mondani Savonarola, amit más nem? Ez az eretnekségért máglyára ítélt szent egyszerűen csak az Isten szeretetére apellált, s hirdette azt a Krisztust, aki békességet ad minden hozzá menekülőnek. Ezt a békességet adja nekünk is az Örökkévaló, amikor a testtelével megfeszíthetetlen titkában, a karácsonyfa gyertyáinak pislogó fényeiben, a megtapasztalt szeretetben szelíden hívogat.

Aki győz, azt oszloppá teszem az én Istenem templomában, és onnan nem kerül ki többé, felírom rá az én Istenem nevét. Jel 4,12ab

Az ókeresztény bazilikák építésekor a templomi oszlopoknak nevet adtak, többnyire az apostolok neveit, hiszen ők voltak azok, akik apostoli munkájukkal "tartották" az egyház épületét. Győztes életük volt, hiszen a hagyomány szerint mártírként halt meg mindegyik, kivéve János apostolt, akinek a magányosság keresztyét kellett hordoznia Patmosz szigetén.

Az oszlopokat később díszítették is, különböző faragványokkal. Odakerültek mindenféle furcsa, nem éppen bizalomgerjesztő "teremtmények". Egyértelmű volt, hogy ezek a szörnyecskék (gnómo/gargoyle) csakis az alvilág erőinek szolgálatában állhattak. Az Isten házában azonban mindenki "megszelídül", még az ördög csatlósai is szolgálják Istent, hiszen az oszlopon kiképzésük tartóelemként is fungált. Milyen szép szavak nélküli szimbolikus-architektális üzenete ez a korabeli keresztény közösségeknek: az Isten tervében a rossz is jóvá alakul. *Mi ez, ha nem az Isten gondviselő jóságába vetett hit kifejezése?*

Tartani a terhet nem könnyű feladat. Aki családot alapít, az övéért küzd naponta, az jól ismeri ezt. A másokért kiállás nehézségeit, a vezetés komplexitását jól érzik azok, akik egy-egy közösség élén járnak. A politikusi pálya elértéktelenedése annak a következménye, hogy az ember elfelejtette, hogy minden hatalom az Istentől van. Amikor ezt deklarálták, akkor azt akarták kifejezni: ha hatalmad van, onnan felülről, akkor azt csak arra hasz-

nálhatod, amire Isten szánta, azaz: szolgálj vele! (A latin minister szó szolgát jelent.) Ebből következik, hogy szolgák közt az első a miniszterelnök... Ha ez mégsem így alakul a történelemben, akkor a hatalommal nem éltek, hanem visszaéltek. Sámuel próféta is megmondta: "Miért akartok magatoknak királyt? Azt akarjátok, hogy zsarnokoskodjon felettetek? Az ÚR a ti királyotok!" De ők nagyon akartak egy királyt – maguk közül – meg is lett az eredménye...

Az életben azok győznek, akik hűségesek tudnak maradni. Hűségesen megmaradni csakis a Krisztustól tanult szeretet által lehetséges. Ebben az állapotban vagyunk képesek erőt nyerni hitünkben a mindennapok nehézségei között. A jézusi gondolatok világában vagyunk képesek hosszútávú, jó döntéseket hozni.

Karácsony van, s mindenki megszelídül egy kicsit. Megszólal - hacsak rövid ideig is - a vágy bennünk Isten felé. Sőt, ha jaink a jobb, a teljesebb, az emberibb élet után nem teljesíthetetlen kívánság, hanem valóság, ha beteljesülését nem emberektől, hanem Istentől várjuk.

H. Turi Klára:

A SZÜLETÉS ÜNNEPÉN

Mikor télelő ünnepén
a lelkeinknek szárnya nő
éled az élet és erő
tárt karjainkban a remény

hittel testesült rejtelem
békén világlik száz parázs
s lángból lett csönd és kegyelem
a pissenetlen várakozás

tél hava jég hava bánat hava
karnyújtás csak a csillagvilág
s míg bent lelkünk fénymadara
hamvából éled világolni vágy

kis templom kis harangja bong
s megannyi évvel a háború után
országokon túlig hamvad el a gond
mert nem áll ágyú már a vén Dunán

Ha elült lelkünk kába madara
s megszólal bennünk a Szeretet
s már Anyánknak érezzük e hazát
s meg is szólítjuk majd úgy lehet

megérkezik megint itt egy Gyermeke
Kiben minden Jó Szülőjére talált
Köszönjük mi meg az Úristennek
Keresztények Áldott Karácsonyát!

Krisztus Urunknak áldott születésén

(Evangélikus Énekeskönyv 158.)

A legkedveltebb karácsonyi énekek között tarthatjuk számon. Gyakran hangzik fel Szentestén, Karácsony első vagy második napján.

Énekünk szövegét író *Pécselyi Király Imre* 1590 körül született *Pécselyen*. Pápán később Somorján végezte tanulmányait, majd 1609 és 1612 között a heidelbergi egyetemen tanult. Még egyetemi éveitől (1608 végén) a komáromi református iskola rektorának választotta. Egyes feltételezések szerint az 1608-ban alapított tatai református iskolában is szolgált. Heidelbergből való visszatérése után *Komáromban* 1615-ig, mint iskolarektor, 1620-ig mint prédikátor működött és az alesperesi tisztséget is betöltötte. 1622-től haláláig Érsekújváron, a végvári katonaság lelkésze majd a komjáti egyházmegye esperese volt. Öt latin nyelvű, tizenöt magyar verset és négy prózai művet írt.

Ezen énekének eredeti latin címe: *De nativitate Domini (Urunk születéséről)*. Az eredetileg hét versszakos költemény szapphói strófában íródott. Szép, veretes szövegét ma már csak 6 versszakkal, megújított formában énekeljük. A második versszak idézi az mennyei seregek szózatát (Lk 2,14).

Legkorábban az 1630-as években – tehát még Pécselyi életében (!) – keletkezett *Csurgói graduálban* található meg kéziratos formában. Első nyomtatott kiadása 1654-ben jelent meg *Váradon*. Az 1773-as *Új Zengedező Menyei Kar* c. gyűjteményben is megjelent. Később igen népszerű lett, minden énekeskönyvbe bekerült.

A dallam változatokban igen gazdag. Énekeskönyvünkben az 1744-es *Kolozsvári Énekeskönyvben* kiadott dallama szerepel.

Kívánom, hogy Pécselyi énekét énekelve boldogan tudjuk átélni a Karácsony ünnepes csodáját!

Pákozdi Csaba

a Tatai Ref. Gim. 11. A – év. hit. tanulója

BIBLIAÓRA
azok számára, akik szeretnék
alaposabban megismerni a
keresztény tanítás alapjait
Minden este 18 órakor
NiRA
Mindenszori Akadémia

február 1.

Isten – ember – idő
Isten legnagyobb ajándéka az idő. Mi a különbség a *kairosz* és *kronosz* között? A Mindenható Isten, a mindenség URA – mint a tér, az anyag és az idő Ura. A Szentírás időszemlélete.

február 8.

„Én vagyok az alfa és az ómega”
A teremtettség, mint Isten órája. *Krisztológia* és *apokaliptika*. Üdvterv és annak beteljesülése. Az idő, mint Isten hathatós eszköze a történelemben.

Bajon!

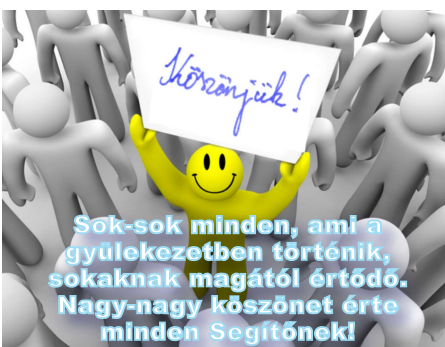
február 15.

„Az én időm, mint a szép nyár, menten eljár...”
A nekem rendelt idő. Generációk, mint porszemek az Isten homokórájában. Egyesség és kétség és a generációs felelősség.

február 22.

Jó idő és rossz idő – az ideális, a rendelt és a kegyelmi idő
„Mindennek rendelt ideje van.” Isten és az időzítés. A sors, mint életünk 'sorvezetője'.

Luxemburgi testvéreinkkel közösen szervezett szokásos őszi ruhasegély-akciónk – ami most december elejéig elhúzódt – a mai napon (dec.10.) a megmaradt ruhák elszállításával (Köszönet a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak!) ezennel véget ért. Köszönet és hála a Segítőeknek!

Olvasd, linkeld!

Vidd el az otthonmaradtnak!

Itt olvashatóak a korábbiak:

http://tata.lutheran.hu/ujsag_hirlevelek.htm

„Hittel és nevetéssel
még a fájdalom is
enyhül...”

Mit nem tud a jobb kéz?

Az előkelő társaság délutáni összejövetelén az egyik vendéghölgy így szól a háziasszonyhoz:

– Hol tanult a lányod zongorázni, drágám?

– A zárdában, a nővéreknél.

– Gondoltam: a játékán erősen érződik a vallásos nevelés.

– Hogyhogy?

– Amint hallom, a jobb keze nem tudja, mit tesz a bal!

Mikor?

Tréfásan megkérdi a katolikus pap a rabbit: „Barátom, mikor eszel már disznóhúst?” Mire a rabbi:

– „Majd a te esküvődön, koma!”

Álláshirdetés

Családi és személyi szolgáltatások terén piacvezető világcég területi képviselőt keres. Jó kommunikációs készség és alapfokú latin nyelvtudás szükséges. A jelentkezésre kérjük ráírni: „plébános”.

Az Úr szemével nézve

Valaki így imádkozott az Úrhoz:

– Uram! Kérdezhetek valamit?

– Igen, kérdezz csak - felelt az Úr.

– Uram, mit jelent számodra egy milliárd év?

– Egy milliárd év számomra annyi, mint egy pillanat.

– Hmmm, érdekes - csodálkozott az ember. - Uram, és mennyit ér nálad egy milliárd forint?

– Annyit csak, mint egy forint.

– Uram, kérhetek egy forintot tőled?”

– Természetesen. Egy pillanat...

Ádám és Éva

– Meddig volt Ádám és Éva a paradicsomban?

– Almaérésig.

Támogatás

Evangélikus Egyházközség Tata

számlaszáma:

63200119-14926282

Egyházfentartói járulékat,

adományait itt is tudjuk fogadni.

Támogatását köszönjük!